

ФОТОРЯД ПАМ'ЯТНИХ МІСЦЬ

Пропонуємо перелік фотографій пам'ятних місць для обговорення. Знайти ці фотографії високої якості та з докладними підписами і локалізацією можна на віртуальній виставці у Базі даних "Меморіальний простір Бабиного Яру" або за прямим посиланням: http://www.kby.kiev.ua/_kiosk/.

1. Кирилівське православне кладовище.
2. Лук'янівське православне кладовище.
3. Єврейське кладовище.
4. Караїмське кладовище.
5. Мусульманське кладовище.
6. Братське кладовище.
7. Стадіон «Зеніт».
8. Шлях євреїв до Бабиного Яру 29 вересня 1941року.
9. Зона розстрілів і масових поховань у 1941–1943 роках.
10. Будівлі гаражів танкоремонтного господарства.
11. Протитанковий рів.
12. Сирецький табір.
13. Кладовище німецьких військовополонених.
14. Військове кладовище.
15. Зона наміву і прориву пульпи під час Куренівської катастрофи 1961 року.

(Джерело: База даних "Меморіальний простір Бабиного Яру", http://www.kby.kiev.ua/_kiosk/)

ЗІ СПОГАДІВ ЕМАНУЇЛА ДІАМАНТА (МОВОЮ ОРИГІНАЛУ)

«...Одним, правда, я по сей день обязан Евтушенко и тем его киевским стихам – он разбудил во мне понимание, что ответственность за всё, что происходит со мной и вокруг меня, – с Бабьим Яром, с еврейским народом, с моим еврейством и со всем, что так или иначе связано с этими вещами, – ответственность за это теперь на мне. Не кто-то там за всё в ответе, а именно я, я – может быть последний еврей на земле, кого эти вещи ещё волнуют. (Так казалось мне, так понимал я и чувствовал это тогда.) Но что должно следовать из этого? Что можно и нужно делать дальше? – на эти вопросы у меня ответа не было. И тогда я взял фотоаппарат и отправился делать то, что в тот момент казалось мне единственно возможным и естественным, – документировать происходящее... ..Что-нибудь изменить я уже не в силах и даже не собираюсь. Просто так, как Эммануэль Рингельблюм когда-то, собираю и подшиваю в архив фрагменты ускользающего, исчезающего окружающего мира. Не такой уж я наивный придурок, но, тем не менее, верю, что когда-нибудь придёт день и молочные бидоны с пожелтевшими рукописями и фотографиями, сложенными в них, кому-нибудь пригодятся».

Для довідки: Євген Євтушенко (1932–2017) – радянський і російський поет, автор поеми «Бабин Яр», написаної у 1961 р. Коли Є. Євтушенко вперше потрапив до Бабиного Яру у 1961 році разом з письменником Віктором Некрасовим, він був вражений тим, що на місці масових розстрілів людей не було жодного пам'ятника загиблим, а саме місце скидалося на смітник. Це видовище так вплинуло на поета, що він у готелі за декілька годин написав поему, а наступного дня публічно прочитав її в Києві. Поема «Бабин Яр» стала одним із важливих кроків для зняття «печатки мовчання» про трагедію єврейського народу в роки Другої світової війни.

Еммануель Рінгельблюм (1900–1944) – польський історик, педагог, громадський діяч єврейського походження. З жовтня 1939 року Е. Рінгельблюм почав збирати різні писемні джерела про становище євреїв в окупованій нацистами Польщі. Створив підпільну групу «Ойнег Шабос» / «Онег Шабат» (ід./івр. Сяйво Шаббату) і з весни 1940 року за її допомогою збирав різні документи та речі про культурне, політичне й суспільне життя у Варшавському гетто. Майже всі учасники «Ойнег Шабос» загинули під час ліквідації гетто, Рінгельблюма також розстріляли. В «Архіві Рінгельблюма» – близько 6 тисяч документів різними мовами. ЮНЕСКО внесла «Архів Рінгельблюма» до списку найважливіших писемних документів «Пам'ять миру».

(Джерело: Еммануил (Амик) Диамант. Бабий Яр, или Память о том, как в народ превращалось строптивное племя // Интернет-газета «Мы здесь». – 2011. – № 323. – 15–21 сент.)